

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 02-03-1495/1

Podgorica, 19. februar 2015. godine

**MINISTARSTVO EKONOMIJE
- n/r ministra, g-dina Vladimira Kavarića -**

Poštovani gospodine Kavariću,

Na osnovu Vašeg akta, broj: 01-150/2 od 10. februara 2015. godine, kojim se traži mišljenje na tekst *Predloga odluke o izmjenama i dopunama Odluke o Programu povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016. godine*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga odluke* i pripremljeni *Izveštaj o sprovedenoj analizi uticaja propisa*, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i *Izveštaj o analizi uticaja propisa* u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za sprovođenje Programa potrebno je izdvojiti finansijska sredstva iz budžeta države u iznosu od 100.000,00€. Pomenuta sredstva planirana su Zakonom o budžetu za 2015. godinu kod Ministarstva ekonomije u okviru programa Regionalni razvoj i privatizacija.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija daje saglasnost na *Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o Programu povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016. godine*.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr Radoje Žugić

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA

MINISTARSTVO ILI REGULATORNO
TIJELO PREDLAGAČ

Ministarstvo ekonomije

NASLOV PROPISA

Predlog odluke o izmjena i dopunama Odluke o Programu povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016. godina

Odjeljak 1: Definisane probleme

- ✓ Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- ✓ Što su uzroci problema?
- ✓ Što su posljedice problema?
- ✓ Ko je oštećen, na koji način i koliko?
- ✓ Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Konkurentnost preduzetnika, malih i srednjih privrednih društava je u primarnom fokusu predmetnog Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016. godina. Imajući u vidu da su svi elementi razvoja konkurentnosti važni za preduzeća, u Crnoj Gori je u narednih nekoliko godina potrebno akcenat staviti na pitanja kvaliteta proizvoda koja crnogorska preduzeća proizvode. U tom smislu je usaglašavanje sa zahtjevima standarda za proizvode veoma važan element povećanja konkurentnosti svakog privrednog društva, naročito u vremenu pregovora sa EU i neophodnosti crnogorskih preduzeća da po ulasku Crne Gore u EU budu spremna da posluju "pod konkurentskim pritiscima" na unutrašnjem tržištu EU.
- Uzroci problema su nedovoljno znanje i finansijska sredstva za akreditaciju i uvođenje standarda, što trenutno ima za rezultat da je jako mali udio MSP u ukupnom broju MSP, koji su implementirali standarde kao jedan od najvažnijih faktora konkurentnosti.
- Posljedica problema je sve veća nemogućnost preduzeća da se suočavaju sa konkurentskim pritiscima, naročito na međunarodnom tržištu, kao i činjenica da veliki dio njih ne poštuje zakonsku obavezu uvođenja pojedinih standarda (poput npr. HACCP).
- Oštećena su sama privredna društva koja nijesu svoje poslovanje usaglasila sa zahtjevima međunarodnih standarda, jer uglavnom zbog finansijske nemogućnosti da uvedu standarde, imaju mnogo veće negativne posljedice poput otežanih uslova ulaska na nova tržišta, gubitka postojećeg tržišta i sl, što na dugi rok vodi nauspješnom poslovanju. Na taj način je oštećena i cjelokupna crnogorska privreda.
- U slučaju „status quo“ opcije, odnosno neprihvatanja predmetnog Programa, MSP bi imali problem prelaska sa sadašnjeg načina proizvodnje na način koji zadovoljava uslove usklađenog poslovanja sa zahtjevima međunarodnih standarda, s obzirom na finansijsku situaciju i nivo spoznaje značaja uvođenja međunarodnih standarda u proizvodnji kod preduzeća u Crnoj Gori. To bi dalje urušavalo, i postojeći uglavnom nizak nivo konkurentnosti crnogorskih preduzeća, gubitak tržišta i smanjenje zaposlenosti.

Odjeljak 2: Ciljevi

- ✓ Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?
- ✓ Navesti dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj Programa je da obezbijedi podršku preduzetnicima, malim i srednjim privrednim društvima i klasterima malih i srednjih privrednih duštava, naročito iz manje razvijenih opština i Sjevernog regiona, da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda za proizvode i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti.
- Prethodno navedeni cilj Programa dopriniće realizaciji ciljeva sljedećih postojećih Strategija:
  - a) *Strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2010-2014* godina, naročito strateškog cilja 1: Ravnomjerniji razvoj jedinica lokalne samouprave i regiona (Prioritet 4 za Sjeverni region: Poboljšanje konkurentnosti održivim korišćenjem privrednih, ruralnih i kulturnih resursa)
  - b) *Strategije za razvoj malih i srednjih preduzeća 2011-2015.* i njenog Okvirnog akcionog plana (Strateški cilj 3: Jačanje konkurentnosti i promocija preduzetništva; Operativni cilj 3.4: Podsticanje konkurentnosti i izvoza MSP).
  - c) *Strategije za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz uvođenje klastera 2012-2016.* čiji se specifični ciljevi odnose na supstituciju uvoza, povećanje izvoza, otvaranje novih radnih mjesta i održavanje postojećih.
  - d) *Strategija podsticanja konkurentnosti na mikronivu 2011-2015. Godina* (Razvijenost faktora konkurentnosti u Crnoj Gori -4.3.3. Kvalitet kao faktor konkurentnosti preduzeća)
  - e) *Pravci razvoja Crne Gore 2013-2016* (Dio 4.3-Konkurentnost/strane direktne investicije, predložena mjera 4- "Unaprjeđenje sistema standardizacije i obuka kadra, u skladu sa preporukama i standardima evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju")

Odjeljak 3: Opcije

- ✓ Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).
- ✓ Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.

- Moguća opcija za ispunjavanje ciljeva, odnosno princip Programa je da preduzeće finansira 100% svih troškova potrebnih za akreditaciju, odnosno implementaciju standarda, a onda mu se nakon podnošenja dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti odobrava finansijska pomoć (refundacija) u iznosu do 70% vrijednosti investicije ili maksimalno 5.000 EUR (bez PDV-a). Opravdani troškovi koji će se, po pravilima državne pomoći mogu refundirati jesu podrška za: početnu investiciju, za investiciju i zapošljavanje koji su u vezi sa početnom investicijom i neformiranim malim preduzećima.
- Detaljnije, Komisija za realizaciju državne pomoći koju rješenjem formira ministar ekonomije, bi u skladu sa definisanim uslovima i kriterijumima Programa, dala ocjenu opravdanosti podnesenog zahtjeva i prateće dokumentacije, odnosno definisala rang listu aplikacija. Po izvršenom rangiranju Komisija donosi Odluku o izboru zahtjeva kojima će se dodijeliti finansijska pomoć. Finansijska pomoć će se dodijeliti shodno redoslijedu zahtjeva sa rang liste dok se ne utroše raspoloživa sredstva. Prednost u bodovanju, sa po dodatnih 5 poena, imaće aplikacije malih i srednjih privrednih društava iz Sjevernog regiona i manje razvijene opštine, kao i aplikacije

privrednih društava koja prvi put apliciraju za državnu pomoć. Podnosioci zahtjeva će se pismenim putem obavijestiti o ocjeni Komisije. Nakon toga, podnosioci zahtjeva čije su aplikacije odobrene potpisuju Ugovor sa Ministarstvom ekonomije. Aplikant ima rok od 6 mjeseci od dana potpisivanja Ugovora za realizaciju investicije, nakon čega Ministarstvu dostavlja zahtjev za isplatu finansijske pomoći uz prateću dokumentaciju koja dokazuje uplatu definisanih sredstava.

Odjeljak 4: Analiza uticaja

- ✓ na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne
- ✓ kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima),
- ✓ da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- ✓ da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija
- ✓ uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predmetni Program kao vid finansijske podrške, direktno će uticati na unapređenje proizvodnje privrednih subjekata u Crnoj Gori. Na taj način, uticaji predmetnog Programa odraziće se na: 1) bolje poslovne rezultate preduzetnika i MSP 2) povećanje izvoza, 3) supstituciju uvoza, 4) otvaranje novih radnih mjesta i 5) održavanje nivoa zaposlenosti. Negativnih uticaja nema.
- Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog Programa.
- Vidjeti prethodni odgovor. Dakle, nema troškova.
- Program, u svojoj osnovi može doprinijeti ostvaranju novih privrednih subjekata u Crnoj Gori, dok se povećanje konkurentnosti može smatrati osnovnim ciljem Programa.
- Predmetni Program neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti, ona se odnosi na dokumentaciju koju je neohodno da dostave aplikanti koji podnose prijavu u okviru javnog poziva. Takođe, po završetku akreditacije ili uvođenja standarda, kako bi se ostvarilo pravo na refundaciju opravdanih troškova, privredni subjekt je u obavezi da dostavi: zahtjev za refundaciju sredstava, fakture, i fiskalni račun i izvode/ ostale dokaze o izvršenim plaćanjima dobavljaču.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- ✓ Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- ✓ Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- ✓ Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- ✓ Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- ✓ Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- ✓ Obrazložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

- ✓ **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na incijativu za donošenje predloga propisa?**
- ✓ **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Da, za implementaciju Programa povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usalašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2014-2016, potrebno je izdvojiti 100.000 EUR iz budžeta Ministarstva ekonomije u 2015. Godini, od raspoloživih 225.000 EUR na poziciji subvencija.
- Izdvajanje finansijskih sredstava vršice se tokom određenog vremenskog perioda, u zasnosti od vremena objavljivanja Javnih poziva za učešće u Programu i dostavljenih, odnosno odobrenih aplikacija koje ispunjavaju uslove Programa. Kao što je navedeno, izdvajanje finansijskih sredstava biće izvršeno nakon realizacije investicije, za koju aplikant ima 6 mjeseci od dana potpisivanja Ugovora sa Ministarstvom ekonomije. Period realizacije je 2015. godina.
- Ne, implementacijom predmetnog Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Da, kao što je navedeno, neophodna finansijska sredstva obezbijeđena su u budžetu Ministarstva ekonomije pod pozicijom subvencija.
- Program je uspješno realizovan tokom prethodne godine, odnosno usvojen je 2014. godine (Zaključak Vlade br. 08-196/3 od 27.03.2014. godine), što nije iziskivalo donošenje novih zakona i podzakonskih akata, s obzirom da je isti usklađen sa postojećim zakonskim i podzakonskim aktima.
- Realizacija predmetnog Programa konkretno ima za cilj unapređenje proizvodnje i konkurentnosti preduzeća u Crnoj Gori. Povećanje prihoda usljed veće proizvodnje i konkurentnosti preduzeća treba da doprine i redovnom izmirenju njihovih poreskih obaveza, a time i pozitivnom uticaju na povećanje prihoda budžeta Crne Gore.
- Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka.
- Nije korišćena posebna metodologija prilikom obračuna finansijskih izdataka koji se planiraju za realizaciju Programa, već je od raspoloživih sredstava za subvencije 100.000 EUR opredijeljeno za nastavak realizacije ovog Programa.
- Nijesu. Vidjeti prethodni odgovor.
- Da, u fazi pripreme Programa 2014. godine. Sa Komisijom za kontrolu državne pomoći je izvršena konsultacija oko potrebne prijave državne pomoći za regionalni razvoj.
- Dobijene primjedbe Komisije za kontrolu državne pomoći su implementirane u tekst Programa.

Odjeljak 6: Konsultacije zainteresovanih strana

- ✓ **naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako**
- ✓ **naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije)**
- ✓ **naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir**

- Prilikom pripreme predmetnog Programa nije korišćena eksterna ekspertiza.
- Priprema ovog Programa je produkt analize trenutnog stanja MSP u Crnoj Gori, kojom je identifikovan problem neusaglašenosti sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja.

Također, konsultacije u vezi Programa su vršene sa Institutom za standardizaciju.

- Kao što je navedeno, kao input uzeti su u obzir razvojni problemi sa kojima se suočavaju preduzetnici, mikro, mala i srednja preduzeća u klasterima.

Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija

- ✓ **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- ✓ **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- ✓ **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- ✓ **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Činjenicu da većina preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća nemaju iskustva sa unapređenjem proizvodnje kroz uvođenje standarda, pa se u tom smislu mogu pojaviti određene prepreke u implemetaciji predmetnog Programa. Jedan od razloga navedenog problema jeste nedovoljno poznavanje korisnosti koju donose standardi, ali i vidan nedostatak finansijskih sredstava za ovu svrhu. Međutim, sa druge strane, kako je Program prilagođen već identifikovanim problemima sa kojima se ciljna grupa suočava, za očekivati je da Program bude iskorišćen na pravi način.
- Sam Program sadrži detaljne o opravdanosti troškova, uslovima za učešće u Programu uz taksativno navođenje neophodne dokumentacije za prijavu aplikanta, zatim o načinu sprovođenja Programa, strateški prioritnim djelatnostima, finansijskom okviru i peoceduri realizacije projekta i bodovanje. Na taj način obezbijeđena je adekvatna realizacija Programa. Pored toga, isti će biti promovisan u cilju veće iskorišćenosti raspoloživih sredstava.
- Indikatori ispunjenja ciljeva jesu, broj izdatih sertifikata, odnosno MSP koja su impelmentirala određene standarde, broj novootvorenih radnih mjesta, povećanje proizvodnje, povećanje prodaje, povećanje konkurentosti na lokalnom nivou (koje se mjeri indeksom konkurentnosti).
- Monitoring i evaluaciju vršiće Ministarstvo ekonomije.

Ministar
dr Vladimir Kavarić

